

УДК 378.02: (028.42+028.1:028.02) (045)

**DEVELOPMENT OF READING COMPETENCE BY MEANS OF
AUTHENTIC TEXT IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS
РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗАСОБАМИ АВТЕНТИЧНОГО ТЕКСТУ
НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Rybalka N.V. / Рибалка Н.В.

assistant / асистент

ORCID: 0000-0003-3804-6875

*Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Tramvaina 16, 50005*

*Донецький національний університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, Кривий Ріг, Трамвайна 16, 50005*

***Анотація.** У статті аналізується використання автентичного тексту в процесі вивчення іноземної мови, а саме – розвитку читацької компетентності. Акцентовано увагу, що за допомогою автентичних текстів студенти задовольняють свої пізнавальні потреби, збагачують свій світогляд, свої уявлення про культуру та історію країни, мова, якої вивчається, і отримують задоволення від читання та обговорення текстів. Встановлено також, що автентичні тексти, які використовуються з методичними цілями, сприяють імітації занурення в мовне середовище, підвищують мотивацію студентів до вивчення іноземної мови і, як наслідок, підвищують ефективність навчання.*

***Ключові слова:** автентичний текст, види читання, іноземна мова, лінгвістичний аспект, читацька компетентність.*

Вступ.

Підготувати спеціаліста, який може використовувати іноземну мову у ситуаціях повсякденного та професійного життя – важлива мета викладача іноземної мови. Саме тому вчителі іноземної мови знаходяться в постійному пошуку тих матеріалів, які будуть ефективні в освітньому процесі. Часто це змушує замислитися: чи достатньо використовувати на заняттях матеріали підручників, розроблених для вивчення іноземної мови, чи є необхідність використання автентичних матеріалів для розвитку та вдосконалення мовних навичок студентів, особливо навичок читання.

У нашій статті ми розглянемо автентичний текст як розвиток читацької компетентності.

Виклад основного матеріалу.

Читацька компетентність має на увазі рівень сформованості навичок та умінь роботи з письмовою інформацією: пошук, відбір та організація текстів відповідно до тематики, їх прочитання та інтерпретація, подання аналізу в усній та письмовій формі.

Так, читацька компетентність - це «грамотність» (навички читання, письма, рахунки та роботи з документами), «мінімальна грамотність» (здатність читати та писати прості повідомлення), «функціональна грамотність» (здатність використовувати навички та вміння читання та письма в умовах взаємодії із суспільством).

Освітні стандарти нового покоління наголошують, що обов'язковим пунктом є знайомство з особливостями читання текстів різних функціональних

типів: прагматичних, інформаційних, науково-популярних та науково-публіцистичних, художніх, поетичних та прозових. Для підвищення рівня полікультурної освіти використання автентичних текстів під час занять з іноземної мови є невід'ємним варіантом. [5, с. 7]

При вивченні іноземної мови часто виникає бажання вийти за рамки навчальної програми та розширити коло питань, що вивчаються. Допомогти цьому можуть автентичні тексти, тобто тексти, запозичені з мовної практики носіїв мови, написані для носіїв мови самими носіями мови.

Згідно з визначенням Д. Нунана, автентичні матеріали – це «інформація в усній чи письмовій формі, що створюється у процесі природного спілкування, а не спеціально для використання у вивченні мови». Це «...оригінальні тексти, які створювалися задля педагогічних цілей» [6, с. 54]. Розглядаючи доцільність використання автентичних матеріалів, Х. Уїдоусон зазначає, що раніше при вивченні мови вважали за необхідне використовувати на заняттях саме спрощені матеріали, щоб полегшити сприйняття та засвоєння мови. Однак, в даний час рекомендується, щоб матеріали були автентичними [7, с. 94].

Автентичний текст багатий на лінгвокраїнознавчий, соціокультурний та історичний матеріал, більш інформативний, ніж неавтентичний текст. Такі тексти здобувачі освіти сприймають із великим інтересом. Також, слід зазначити, що в автентичних текстах зустрічається лексика, яка може бути не знайома учням, що спричиняє певні складнощі.

Неавтентичні тексти, тобто тексти, адаптовані для більш зручного сприйняття, містять ідеально сформульовані речення, повні розгорнуті відповіді та лише ту інформацію, яку викладач планує для навчання студентів. У текстах такого типу представлена мова, яка мало схожа на мову, з якою здобувачі освіти можуть зіштовхнутися у ситуації реального спілкування. Неавтентичні тексти можна використовувати з метою відпрацювання вивченої лексики та граматики, проте вони будуть малоефективними для вдосконалення однієї з основних навичок – навички читання. Виділяють такі причини, що визначають необхідність використання автентичних матеріалів:

- мова вивчається для реального спілкування;
- автентичні тексти цікаві учням та допомагають підвищити їхню мотивацію до вивчення іноземної мови;
- зростає ефективність викладання;
- тексти допомагають студентам ближче познайомитися з культурою країни, мова якої вивчається [5, с. 144].

У процесі розвитку читацької компетенції можна використовувати автентичні тексти різної функціональної спрямованості, серед яких тексти з газет та журналів, науково-популярної та художньої літератури. Учню необхідно опанувати такі види читання як: переглядове, ознайомлювальне, вивчаюче.

Переглядове читання має на увазі під собою отримання загального змісту тексту або книги, або знайти будь-яку інформацію. Достатньо лише прочитати заголовки, окремі абзаци або речення.

Ознайомлювальне читання має на меті розуміння 70% тексту. Це

найпоширеніший вид читання автентичних текстів про повсякденне життя, побут, традиції та культуру країни мови, що вивчається. Перед читачем ставиться завдання вибрати головне з тексту, відкидаючи другорядні факти.

Читання з повним розумінням змісту, або читання, вивчає, передбачає під собою повне розуміння прочитаного, з усіма деталями. У цьому вигляді читання необхідно розкривати значення незнайомих мовних явищ, звертатися до словника, аналізувати, робити вибіркового переклад. Необхідно повно і точно зрозуміти сенс прочитаного, критично осмислити отриману інформацію.

Виділяють кілька стратегій для роботи з текстом під час занять з іноземної мови, а саме: активізувати початкові знання; з'ясувати значення нових слів; формулювати запитання до прочитаного тексту; прогнозувати подальший можливий зміст тексту; перетворити та інтерпретувати зміст окремих абзаців чи тексту загалом.

Крім того, слід виділити деякі базові вміння, необхідні для ефективного читання автентичних текстів іноземною мовою, а саме: ігнорування непотрібної та вичленування потрібної інформації; читання за ключовими словами; робота зі словниками; використання виносок та коментарів, що зустрічаються в тексті; інтерпретація та трансформація тексту.

В даний час викладач має широкі можливості використовувати у своїй роботі автентичні матеріали з іноземних посібників, молодіжних журналів та газет, також дуже актуальне використання відео та аудіоматеріалів. Текст повинен відповідати певним вимогам. Він має бути інформативним і цікавим, щоб студенти могли задовольнити свої пізнавальні потреби, збагатити своє світовідчуття, свої уявлення про культуру та історію країни мови, що вивчається, і отримати задоволення від читання та обговорення тексту. Вдало підібраний текст максимально стимулює мовну активність студентів та їх комунікативну готовність.

Прикладами автентичних матеріалів можуть бути брошури, газетні статті, листи, залізничні (авіа) квитки, телевізійні програми, реклама тощо - вони використовуються носіями мови у їх повсякденному житті. Використання такого матеріалу передбачає наявність автентичних завдань, що передбачають форму реагування на дані матеріали аналогічну тій, що існує в реальних ситуаціях спілкування у носіїв мови. Основними механізмами читання при виконанні автентичних завдань є імовірнісне прогнозування, мовна здогадка, процес відтворення тексту з оцінкою його змісту. Так, наприклад, можна запропонувати студентам прочитати рекламний туристичний буклет не з метою переказу його змісту, а для вибору найбільш привабливого маршруту та подальшого написання листа в дане туристичне агентство з метою отримання додаткових відомостей про умови передбачуваної подорожі [3, с. 10-14]. Автентичність завдань до тексту сприяє більш мотивованому та природному характеру подальшої роботи з ним.

Цінність автентичності того чи іншого тексту справедливо розглядати з погляду кількох аспектів.

Лінгвістичний аспект характеризується відображенням своєрідності використання лексики. Так, наприклад, у автентичних матеріалів (залежно від

стилю мовлення) допустимо використання великої кількості займенників, вигуків, часток, фразеологізмів, «модних» слів, а також емоційно-забарвлених слів та словосполучень, які розраховані на те, що у реципієнта виникнуть певні асоціативні зв'язки. Крім лексики, помітні і «відхилення» на синтаксичному рівні, такі як фрагментарність, нерозгорнутість і стислість висловлювань, недомовленість, обрив початого речення, а також наявність структурно-залежних речень, вжитих самотійно тощо. При розборі із студентами того чи іншого автентичного тексту слід звертати їхню увагу на дані відмінні риси, пояснюючи при цьому доречність вживання того чи іншого обороту і якщо це можливо, причини такої поведінкової реакції (так, наприклад, недоречними при знайомстві будуть запитання про вік, матеріальне положення, релігійні переконання).

Реалізація соціокультурного фону країни, мова якої вивчається, відбувається шляхом використання комунікативно-значущих лексичних одиниць, оцінної лексики, розмовних кліше, а також лексики, що містить національно-культурний компонент (фонова, безеквівалентна). Особливу роль у процесі сприйняття тексту займає його оформлення. Так, наприклад, у сучасних підручниках з іноземної мови можна нерідко побачити лист у вигляді написаного (не надрукованого) тексту, поряд з поштовим конвертом, статтю – у вигляді вирізки з газети і т.д., за рахунок чого створюється відчуття справжності даного матеріалу. Варто зазначити, що облік таких аспектів автентичності тексту як структурного, змістовного аспектів, а також облік його оформлення сприяє зростанню мотивації до вивчення іноземної мови у студентів, створюючи відчуття занурення в природне мовне середовище.

Що ж до ступеня автентичності тексту в методичному плані, викладачу не слід забувати, що робота над такого роду текстом має стимулювати процес природної комунікації під час заняття (автентичну комунікативну діяльність). Працюючи з автентичними текстами, на заняттях створюється атмосфера загальної зацікавленості, спільного подолання труднощів та вирішення поставлених завдань; відбувається розвиток читацької компетенції, усного та письмового мовлення.

Розглядаючи застосування автентичних текстів під час навчання читання іноземною мовою, виділяють низку аргументів. Так, штучні та спрощені тексти можуть згодом утруднити процес переходу до сприйняття матеріалів «реального життя»; вони позбавлені національної специфіки, авторської індивідуальності. Що ж до автентичних текстів, то вони є різноманітними за стилем, тематикою, що підвищує інтерес студентів, демонструючи функціонування мови саме у тій формі, яка характерна для носіїв мови та залежить від природного соціального контексту.

Висновки.

Таким чином, автентичні тексти є ідеальним матеріалом для навчання іноземної мови не тільки як навчальному предмету та засобу спілкування, а й іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації, культури та реалій країни мови, що вивчається.

Крім того, робота з автентичними текстами є багатоаспектною та вимагає

спеціальної та ретельної підготовки з боку викладача. Проте необхідність використання автентичних текстів на заняттях з іноземної мови очевидна, оскільки розширюються межі пізнання, збільшується мотиваційний запит студентів у вивчення іноземної мови, формується особистість самого здобувача освіти, розширюється його кругозір, покращуються поведінкові патерни, формується повага як до іншомовної культури, так і до своєї власної.

Література:

1. Алиева А. Э. Роль аутентичных текстов в обучении чтению. *Достижения науки и образования*. Гулистан, 2017. №4(17). С. 62-63. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-autentichnyh-tekstov-v-obuchenii-chteniyu>
2. Кузнецова И. Н. Аутентичные материалы как средство развития навыков чтения в преподавании иностранного языка: критерии выбора и преимущества. *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов, 2016. №7-1 (61).
3. Носонович Е.В., Мильруд Г.П. Критерии содержательной аутентичности учебного текста. *Иностранные языки в школе*. 2016. № 2. С.10 - 14
4. Саперова Д. А. Современный подход к образованию. Новые требования к текстам при обучении чтению на уроках английского языка. *Актуальные вопросы современной педагогики: материалы VI Междунар. науч. конф.* Уфа, 2015. С. 133-136. – URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/148/7463/>
5. Фрумкина Р.М. Вероятность элементов текста и речевое поведение. М: Наука, 1971. 199 с.
6. Nunan D. *Second Language Teaching and Learning*. Boston: Heinle and Heinle Publishers, 1999. 330 p.
7. Widdowson H. G. *Defining Issues in English Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press, 2003. 208 p.

References:

1. Alieva, A. Je. (2017) Rol' autentichnyh tekstov v obuchenii chteniju. [The role of authentic texts in teaching reading.]. *Dostizhenija nauki i obrazovanija*. Gulistan, No. 4 (17). pp. 62-63. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-autentichnyh-tekstov-v-obuchenii-chteniyu> [in Russian]
2. Kuznecova, I. N. (2016) Autentichnye materialy kak sredstvo razvitija navykov chtenija v prepodavanii inostrannogo jazyka: kriterii vybora i preimushhestva. [Authentic materials as a means of developing reading skills in teaching a foreign language: selection criteria and advantages]. *Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*. Tambov, No. 7-1 (61). [in Russian]
3. Nosonovich, E.V., Mil'rud, G.P. (2016) Kriterii soderzhatel'noj autentichnosti uchebnogo teksta. [Criteria for meaningful authenticity of the educational text.]. *Inostrannye jazyki v shkole*. No. 2. pp. 10 - 14 [in Russian]
4. Saperova, D. A. (2015) Sovremennyj podhod k obrazovaniju. Novye trebovanija k tekstam pri obuchenii chteniju na urokah anglijskogo jazyka. [Modern approach to education. New requirements for texts in teaching reading in English lessons] *Aktual'nye voprosy sovremennoj pedagogiki: materialy VI Mezhdunar. nauch. konf.* Ufa, pp. 133-136. URL: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/148/7463/> [in Russian]
5. Frumkina, R.M. (1971) Verojatnost' jelementov teksta i rechevoe povedenie. [Probability of text elements and speech behavior.] М: Nauka, 199 p. [in Russian]
6. Nunan, D. (1999) *Second Language Teaching and Learning*. Boston: Heinle and Heinle Publishers, 330 p. [in English]
7. Widdowson, H. G. (2003) *Defining Issues in English Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press, 208 p. [in English]

Abstract. *The article analyzes the use of an authentic text in the process of learning the German language, and specifically - the development of reader's competence. It is pointed out that with the help of authentic texts students meet their cognitive needs, enrich their worldview, their ideas about the culture and history of the country, the language of which is studied, and enjoy reading and discussing texts. It is emphasized that authentic texts that are used for methodological purposes help to imitate immersion in a language environment, increase the motivation of students to learn a foreign language and, as a result, increase the effectiveness of learning.*

Key words: *authentic text, types of reading, foreign language, linguistic aspect, reader's competence.*

Стаття відправлена: 20.02.2022 р.

© Рибалка Н.В.